

## **а Голову Центробанку РФ подали до Міжнародного кримінального суду в Гаазі за співучасть у воєнних злочинах**

*Правозахисні організації звинуватили чиновників російського Центрального банку, міністра фінансів і керівників банків у співучасті у злочинах проти людяності та воєнних злочинах на окупованій Херсонщині.*

**16 липня 2025 року** – LexCollective за підтримки B4Ukraine та Української правової консультативної групи (ULAG) подала до Міжнародного кримінального суду (МКС) у Гаазі докази того, що високопосадовці Центрального банку Росії, Міністерства фінансів, підконтрольних Росії банків та адміністрації окупованої Херсонщини беруть участь у систематичних злочинах проти цивільного населення України.

### **Безпрецедентні правові заходи стосовно фінансових пособників**

Ця заява (так зване повідомлення за статтею 15) є першим всеосяжним юридичним поданням, яке безпосередньо спрямоване на фінансову архітектуру незаконної окупації з боку Росії. Заява створює достатні підстави для того, щоб Офіс прокурора МКС почав розслідування ймовірних міжнародних злочинів. У ній стверджується, що голова та заступник голови Центрального банку Росії, міністр фінансів Росії, керівник призначеної Росією військово-цивільної адміністрації Херсонщини, а також керівники підконтрольних Росії банків є співучасниками злочину проти людяності у формі переслідування та воєнних злочинів, включно з умисним заподіянням великих страждань цивільному населенню України, мародерством, привласненням майна та примусовою участю у воєнних операціях.

### **Систематична кампанія "русифікації"**

Після вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року російська влада розгорнула агресивну кампанію "русифікації", спрямовану на знищення української національної, політичної та культурної ідентичності на окупованих територіях. У заяві наведено докази того, як Росія використала економічну та фінансову системи як зброю, обумовлюючи доступ до життєво важливих послуг — медичної допомоги, екстрених служб, банківських та освітніх послуг — отриманням російських паспортів і присягою на вірність Росії.

Українські цивільні, які відмовлялися від цього, зазнавали жорстоких репресій, включаючи депортацію, свавільне затримання, ув'язнення, тортури, конфіскацію майна, примусове переміщення та інше фізичне і психологічне насильство. Ця систематична кампанія переслідувань була спрямована на українців саме за те що, вони не відмовлялися від своєї української ідентичності.

## "Рублізація" як економічна війна

Центральним елементом стратегії Росії було впровадження примусової економічної та фінансової політики, зокрема "рублізації". Російська окупаційна влада навмисно знецінила та заборонила обіг української гривні — символу національного суверенітету — примусово замінивши її на російський рубль. Місцеві жителі Херсонщини були змушені зареєструватися в російській податковій системі та відкрити рахунки в визначених підконтрольних Росії банках, щоб отримати зарплати, пенсії чи доступ до роботи.

Через ці заходи Росія взяла під контроль усі аспекти повсякденного життя українських цивільних, фактично змушуючи їх фінансово підтримувати війну проти власної держави. Відділення українських банків систематично привласнювалися, захоплювалися і замінювалися на підконтрольні Росії банки, ліцензовані Центральним банком Росії. Ці банки почали працювати на окупованій Херсонщині незабаром після вторгнення Росії.

## Реакція правозахисників

"Це подання викриває, як Росія перетворила банківську систему на інструмент незаконної окупації", — сказала **Надія Волкова, засновниця та директорка ULAG**. — "Щоб використати фінансові послуги як зброю, Росія та її пособники порушили основоположні принципи міжнародного гуманітарного права і вчинили цілу низку міжнародних злочинів, таких як переслідування, незаконне затримання та тортури, депортація тощо, завдаючи величезних страждань українським цивільним на Херсонщині, які просто намагалися зберегти свої засоби до існування та ідентичність."

**Крістін Розелла, співвиконавча директорка LexCollective**, наголосила на ширшому значенні справи:

"Ця справа демонструє, як сучасні збройні конфлікти виходять далеко за межі традиційних полів бою і охоплюють економічну та фінансову сфери. Систематичний характер злочинів Росії — спланованих на найвищому рівні фінансової та політичної влади — вимагає притягнення до відповідальності."

**Незір Сінані, виконавчий директор B4Ukraine**, підкреслив нагальність справи:

"Міжнародні злочини не відбуваються у вакуумі — їх здійснює широка мережа учасників. Подальша безкарність банкірів центробанку Росії та інших банківських керівників сприяє розширенню переслідувань і воєнних злочинів."

## Наступні кроки

У поданні містяться докладні й достовірні докази того, як російські фінансові органи, окупаційні сили та банківські керівники відіграли центральну роль у розробці та реалізації політики переслідування Росії на окупованій Херсонщині. Документуючи агресивну

кампанію русифікації Росії та примусові економічні й фінансові заходи, заява створює достатні підстави для того, щоб Офіс прокурора МКС почав розслідування ймовірних міжнародних злочинів. Ця справа доповнює поточне розслідування Офісу прокурора щодо ситуації в Україні і може призвести до висунення офіційних обвинувачень проти зазначених осіб.

### **Організації, що подали заяву та підтримують справу**

**LexCollective** — це глобальна мережа правників, яка використовує інноваційні юридичні інструменти та спільні стратегії для розв’язання взаємопов’язаних проблем у сфері прав людини, з якими стикаються громади по всьому світу. Через свої ініціативи Alliance, Academy та Lab LexCollective забезпечує доступ до правосуддя, з’єднуючи громади з експертами, менторством для юристів та розробкою юридичних рішень.

**B4Ukraine** — це глобальна коаліція організацій громадянського суспільства, об’єднана спільною метою: перекрити доступ до економічних ресурсів, що підживлюють російську агресію. Коаліція прагне відновити мир і безпеку України, закликаючи відповідальні компанії поважати права людини не лише на словах, а й на ділі — вийти з ринку Росії та припинити фінансування війни проти України.

**Українська правова консультативна група (ULAG)** — це українська неурядова організація, до складу якої належать юристи, аналітики та правозахисники, що спеціалізуються на питаннях правосуддя, пов’язаного з конфліктами, і захисту прав людини. ULAG займається стратегічними судовими процесами в національних, іноземних та міжнародних юрисдикціях, проводить правовий аналіз, адвокацію, навчання та документує міжнародні злочини. Через цю діяльність ULAG допомагає жертвам та постраждалим від тяжких злочинів в Україні та по всьому світу відновити свої права та притягнути винних до відповідальності.

Крім того, Коаліцію підтримували дослідницькі та розслідувальні партнери –

**KSE Institute** – KSE Institute є аналітичним центром при Київській школі економіки. Він спеціалізується на аналітиці, консалтингу, дослідженнях, розробляє стратегії та рекомендації для підтримки сильної та інноваційної економіки України. KSE Institute є провідним аналітичним центром у Центральній та Східній Європі, що працює у сфері санкцій та геоекономіки. Інститут також активно залучений до оцінки збитків, завданих російською агресією, та дозабезпечення воєнних репарацій та фінансування для відновлення та відбудови України.

**FIND** — це британська некомерційна організація, яка досліджує дійових осіб, технології та системи, що сприяють порушенням прав людини, міжнародним злочинам та шкоді навколишньому середовищу, а також отримують від них прибуток. Вона використовує ретельно налаштовані слідчі навички та дослідницькі інструменти, щоб надавати критично важливу інформацію спільнотам, які борються за правосуддя. Її робота

враховується в судових процесах, регуляторних діях, журналістських розслідуваннях та адвокаційних кампаніях.

---

**Контакт для ЗМІ:** Денис Свириденков — [contact@b4ukraine.org](mailto:contact@b4ukraine.org)

**Короткий зміст повідомлення за статтею 15 та запитання й відповіді –**  
<https://www.lexcollective.com/icc-art-15-2025>